

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Neverjetno izkoriščanje nameščencev Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Mnogo je že bilo letos pisanja, kritiziranja in protestov proti bivši Okrajni bolniški blagajni oziroma sedanjemu Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani; mogoče upravičeno, a jasno je, da deloma tudi neupravičeno, ker ima tako važna socialno-politična ustanova dovolj koristolovnih nasprotnikov. Vendar pa se različni Majceni in Bizjakji pri svojem delu niso spomnili onega faktorja, ki je s svojo vztrajnostjo, trudom in energijo pripomogel zavodu do sedanje višine, katera različne meščanske stranke izziva, da se hočejo tega zavoda polastiti — legalnim ali intrigantskim potom. Ta faktor je nameščenstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ono nameščenstvo, ki že nad dve leti gara skoro noč in dan, ne da bi si smelo privoščiti oddiha, in ki životari kakor državno nameščenstvo, izrabljeno do skrajnosti, ob svojih skromnih prejemkih, hodi z rolo in prodaja zadnje ostanke svoje imovine. A navzlic temu molči, ker je tako dresirano, tako zastrašeno z grožnjami Osrednjega urada, da si ne upa odpreti ust v strahu za eksistenco.

Splošno mnenje je, da imajo, ali da so imeli zavod v rokah socialisti, ki da so nastavljali v nem edino svoje pristaše, za katere da so že skrbeli, da niso bili prikrajšani. A to je velika zmeta. Prvič obstoji nameščenstvo iz pripadnikov vseli strui in strank kakor pri vsakem drugem uradu ali podjetju, drugič pa je vodstvo Okrožnega urada vse prej nego pa socialistično. Če bi bilo socialistično, bi ne bilo treba nameščenstvu pritoževati se nad takšnim nesocialnim izrabljanjem, kakor je bilo doslej v navadi. Tem razmeram je vzrok ponajveč v dejstvu, da so nameščenci izšli iz krogov, katerim so po svojem poklicu dolžni pomagati. Poznali so bedo delavstva in niso smatrali svojih mest za lahko in udobno službo. Delali so, da se splošne razmere izboljšajo, v nadi, da se bodo s splošnim izboljšanjem razmere tudi zanje uredile in tako so se premalo brigali za svoje službeno razmerje. Prepustili so vodstvu, naj po svoji uvidevnosti skrbi za uslužbenstvo. To pa je bila ravno ona velika napaka, ki je povzročila, da je to razmerje prešlo počasi v navado, da se mu že skuša utisniti pečat obveznosti. To je vzrok, da ima nameščenstvo Okrožnega urada plače, ki daleč ne odgovarjajo draginji, in da je, kar se tiče delovnega časa ter zahtev, ki jih nani postavljajo, na najslabšem v pokrajini.

Stara službena pragmatika je določala 6urni delavnik, samo v skrajnih slučajih naj bi sporazumno delali do največ 8 ur na dan. Nova službena pragmatika pa predvideva poleg drugih nazadnja-

ških točk kakor: skrajšanje dopusta, šolska kvalifikacija, omejitve politične svobode itd. tudi obvezen Surnik, katerega pa sme ravnateljstvo po svoji volji raztegniti. Nameščenci, veste, kaj se to pravi? Doslej ste se prostovoljno žrtvovali ter delali dostikrat po 12, 14 in še več ur na dan brez vsake čezurnine, žrtvovali ste nedelje in praznike samo iz sočutja do delavstva in prepričani, da so take razmere le začasne in bodo prenehale, čim se uvede nova socialna zakonodaja, uredi poslovanje in se zavod postavi na trdne noge. Mesto tega vas pa hočejo odslej (ne zaradi delavstva!) izrabljati v nedogled, poslovanje prehaja v vedno bolj zamotan birokratizem, za čigar ogromno delo nočejo nastavitvi potrebno število moči. To daje povod, da najboljše moči zapuščajo zavod. Ali na mislite, da bodo akademiki in juristi zavoljo samega birokratizma ob tej skromni plači garali po 14 ur na dan? Ne verjamemo!

In sedaj pa hočejo razni Majceni in Bizjakji za vse »dobrote«, ki jih uživamo, še nahujskati javnost proti nam pod pretnostjo stotisočnih nagrad, katere da so se uslužbenstvu baje delile. Mi vemo, da nižje uslužbenstvo o tem nič ne ve, ker hodi golo in lačno, dasi bi bilo upravičeno zahtevati za svoje delo vsaj draginji odgovarjajoče dohodke. Povišek plače, ki nam je bil obljubljen že meseca avgusta lanskega leta, smo dobili šele letos meseca aprila, v tem pa je draginja poskočila že nad 50%. In kar je bilo že v aprilu premalo, nikakor ne odgovarja več za september.

Marsikdo bo rekel: Saj imajo svojo organizacijo! A ta organizacija je bila mrtvorojeno dete in se je do zadnjih časov nahajala pod uplivom, ki je že vnaprej ubijal vsako razredno zavest in uspešno akcijo v prid svojim članom. Upamo, da bo v bodoče v tem oziru boljše. Apeliramo na Strokovno komisijo, katere član je ta organizacija, da priskoči tu na pomoč. Zahteva naj, da bodo tudi pri tem nameščenstvu upoštevali zakon o zaščiti delavcev, da mu čezure plačajo s 50%, kakor določa ta zakon, da mu plačajo trinajsti mesec, kakor je pri drugih podjetjih, da si bo mogel nameščenec vsaj enkrat na leto kupiti nekaj perila in par čevljev, kar mu z mesečno plačo ni mogoče, ko zadostuje komaj za ohranitev zolega življenja, in da se že enkrat izdajo oni preklicani nastavitveni dekreti, ki so mu bili že tolikokrat obljubljeni, a so jih doslej od meseca do meseca zavlačevali, samo da so lahko ob vsaki priliki grozili z metanjem na cesto.

Nameščenstvu Okrožnega urada za zavarovanje delavcev priporočamo, naj se že enkrat otrese hlapčevstva, ki mu je

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

prešlo že skoro v meso in kri, naj zahteva zase vsaj one pravice, ki jih sme zahtevati vsako drugo delavstvo, če noče predčasno osiveti in v bedi poginiti, temveč živeti, kakor pristojna kulturnemu človeštvu.

Različnim Majcenom in Bizjakom, ki iz koruptnega blata toliko vpijejo o koruptnih nastavitvah in strankarstvu tega nameščenstva in ki povsod svoj nos vtikajo, pa svetujemo, naj ga enkrat tudi v te razmere vtaknejo in dobili bodo o nameščenstvu povsem drugo mnenje.

Prizadeti.

Trboveljska družba.

(Dalje.)

Čuli ste gospodje, da poslednje povečanje rudarskih mezd meseca februarja t. l. ni bilo dovolj veliko in da je pri tej priliki, kakor se je trdilo, Trboveljska družba v tozadevno anketo poslala nekoga sebi udanega človeka, ki ni bil zastopnik delavcev. Misli se je pri tem na predsednika Delavske zbornice. Prisiljen sem, da to trditev popravim. Na anketo je bil od vlade poklican kot zastopnik delavstva predsednik Delavske zbornice. Gotovo je, da je delavska zbornica po zakonu poklicana intervenirati v sličnih mezdnih sporih, kakor je bil predmetni. Udeležba predsednika Delavske zbornice je bila torej upravičena in je bila samo v korist delavcev, ne pa družbe. Gotovo pa je tudi, da se morajo udeleževati sličnih pregovorov tudi zastopniki delavcev, ki jih delavci neposredno volijo. Nimamo še obečane naredbe ministrstva za socialno politiko, po kateri bi bil predpisan način volitve delavskih zaupnikov za slične spore. Zaradi tega moramo zahtevati, da se pri bodočih komisijah pokličejo na razgovor razum zakonitih predstavnikov državne oblasti Delavske zbornice in Trboveljske družbe tudi voljeni zastopniki delavskih organizacij, bilo kakršnekoli barev. Samo na ta način se more ustvariti zaupanje, da ima vsaka skupina organiziranih delavcev vpliv na pogajanja in samo tako zvemo, ali je delavstvo v resnici zadovoljno s tem, kar se mu ponuja ali ne.

Drugo vprašanje je vprašanje cen premoga. To vprašanje je iz vidika splošne javnosti mogoče še važnejše kakor vprašanje delavskih plač. Vsakokrat, kadar se je govorilo o rudarskih mezdah, se je govorilo tudi o cenah premoga. In vsakokrat, kadar je prišlo do upravičenega povišanja rudarskih plač, je povišala družba tudi ceno premoga. Na premogu so zainteresirani v prvi vrsti državna in južna železnica, ki porabijo preko 70% celokupne premogovne produkcije Trboveljske družbe. Že iz te številke lahko razvidite, kolik je interes države same na ceni premoga. Na drugi strani pa živi

ia. razen tega pa tudi mali konsumenti, ki morajo za kurivo kupovati premog. Tudi občine trošijo trboveljski premog za svoje električne in druge naprave.

Ena izmed interministerialnih komisij, ki je v početku leta 1921. rešavala to vprašanje, je prišla do zelo zanimivih zaključkov. Nobena poznejših komisij ni vprašanja cen premoga tako globoko in tako kritično preštudirala, kakor je to storila ta komisija. Iz stvari, ki Vam jih bom povedal, razvidite, kako naši producenti, in to ne samo Trboveljska družba, ampak na sličen način tudi drugi, določajo cene premoga. V času, ko je delovala ta komisija, so znašale cene trboveljskega premoga, in sicer debelega premoga za tono 523 K in nekoliko vinarjev, za drobnji premog 494 K. V celi naši javnosti se je takrat trdilo, da so te cene silno visoke. Trboveljska družba pa je trdila, da cene niso previsoke, ampak da so celo nedovoljne. Takrat je družba nadalje trdila, da ne more pristati na nikakršno povišanje delavskih plač, ako se sočasno s povišanjem rudarskih mezd ne povišajo tudi cene premoga. In kaj je takrat imenovana komisija dognala? Dognala je, da bi celo v slučaju, ako bi se povišale rudarske plače za toliko, kolikor je takrat komisija predlagala, da bi še celo v tem slučaju cene premoga od 523 oziroma 494 K za tono, bile previsoke. To je bil gotovo močan in nepričakovan udarec Trboveljski družbi. Žalibog da so takoj po tej komisiji na intervencijo družbe prišle druge komisije in minister šum in rud, ki so vse delo prve komisije prevrnile in zavrgle poročilo interministerialne komisije od tega premoga tudi slovenska industrija. Družba pa je smela takoj po delu teh komisij povišati s pristankom vlade cene svojih produktov visoko preko onih, katere je interministerialna komisija označila za previsoke.

Interministerialna komisija je prišla do omenjene ugotovitve potem, ko je pregledala celo delovanje Trboveljske družbe, kolikor ji je bilo mogoče, z ozirom na to, da je glavno knjigovodstvo družbe bilo takrat, kakor je še tudi danes, na Dunaju. Zato seveda komisija ni mogla pregledati vseh knjig društva, ampak samo tiste, ki so v Ljubljani oziroma na licu mesta v premogokopih (nar. posl. Šimrak: Bilo bi dobro, da se vse knjigovodstvo prenese na Dunaj, da se tamkaj knjige »pišejo«).

Interparlamentarna komisija je sestavila posebno obširno poročilo, v katerem navaja v glavnem sledeče stvari, nanašajoče se na način, kako družba računa produkcijske stroške za svoj premog. Najprvo se navaja, da ima družba 7 premogokopov in sicer v Trbovljah, Zagorju, Kočevju Hrastniku, Ojstrem, Hudi jami in Rajhenburgu, izmed katerih sta poslednja dva še neproduktivna in se pri njih šele vrše priprave za bodočo eksploatacijo. Stroški teh dveh premogovnikov so zato investicijskega značaja. Druga ugotovitev imenovane komisije je ta-le: družba ima po pogodbi z delavci, kakor je to običajno pri premogovnikih, dolžnost, da daje svojim delavcem premog po nižji ceni, oziroma, da jim ga daje zastoni. V tem pogledu je komisija konstatirala, da zaračunava družba ta premog v svojih knjigah po prodajni in ne po produkcijski ceni. S tem morda povečava svoje produkcijske stroške.

Nadalje je ta komisija ugotovila, da se janski les računa »po naredbi z Dunaja« po 450 K za m³, dočim so prodajne

cene lesa bile v zadevnem času v Sloveniji nižje. Na ta način je družba svoje produkcijske stroške umetno zviševala.

Nadalje: material, nabavljen v Avstriji, je preračunan brez obzira na dnevni kurz po fiktivnem kurzu ena jugoslovenska krona enaka eni in pol avstrijske kroni, a za material, ki je nabavljen izven Avstrije preračunavala je družba fakture po dnevnem kurzu v avstrijske kroni, ki so se potem preračunavale po gornji relaciji ena proti eni in pol v jugoslovenske kroni. Ker je bil kurz jugoslovenske kroni že davno večji, so se tudi s tem načinom računanja produkcijski stroški umetno zviševali.

Gmotni položaj javnih nameščencev.

V soboto, dne 4. septembra sem se kot gost udeležil lepo uspelega stanovskega shoda, ki so ga sklicali celjski javni nameščenci. Shod je bil v več kakor enem oziru zanimiv in zasluži, da podamo o njem poročilo kot o stvari, ki ni samo lokalnega pomena.

Velika udeležba je pričala že sama na sebi, da je prispela sila do vrhunca. Razpoloženje, ki je vladalo na shodu in stvarna, vso resnost položaja predlojujoča poročila javnih nameščencev, so to drastično potrjevali.

Stari Rimljani so pustili svoje sužnje vsaj živeti, dajali so jim vsaj najpotrebnejšo hrano, danes pa se nihče ne povpraša ali nismo že dospeli do tiste točke, ko je vsako zavlačevanje in vsako odlašanje nemogoče.

Tritisoč dvesto kron dobiva poduradnik z rodbino in ob začetku šolskega leta naj da vso svojo mesečno plačo samo za šolske knjige, ali pa naj pošlje v šolo otroke brez knjig in živil! — Odveč bi bilo naštevati vse podobne podrobnosti, ki so jih podajali v ilustracijo svojega položaja različni govrniki, — tu pa tam z žgočim sarkazmom, a vendar tako, da si imel čut, da nimaš pred seboj demagogov, ampak najskromnejše ljudi na svetu, ki so rojeni služabniki in z vsem zadovoljni in ki zahtevajo v obupu samo najpotrebnejše, najbolj neodložljivo.

Bolj zanimivo je bilo, kako si predstavljajo izhod iz tega položaja uradniki sami in kako zastopniki političnih strank.

K besedi se je oglasil minister Kukovec. Kdor ga pozna, ni o njegovi dobri volji nikdar dvomil, — o Bog, kako je govoril minister, zastopnik najmočnejše stranke v državi!

Priznam, gospodje, da vas tepejo z biči, a bojim se, da bo še hujše in da vas bodo topli še s škorpioni. Sicer pa prosim počakajte, mi imamo dobro voljo in se posvetujemo.

Na to čudno tolažbo brez vidikov, ki kažejo na izhod, so dejali zborovalci: V čakanju umiramo.

Gospod predsednik, če vam ni ljubo, da o stvari resno govorim, ne bom govoril — In gospod predsednik se je pred ministrom lepo oprostil, zakaj uradniki

Nekatere vsote vzete iz Kosmatega dobička in potrošene za investicije v Rajhenburgu in Hudi jami — to sta premogokopa, za katere sem povedal, da se na njih vrše investicije, — so postavljene v družbenih računih na račun produkcijskih stroškov v produktivnih premogokopih, tako, da se družbi takoj in v celoti izplačajo. Na ta način se celokupni investicijski stroški za Hudo jamo in Rajhenburg takoj amortizirajo. Takšen način računanja zopet umetno povečava produkcijsko ceno premoga. Gospodje, to so zelo velike stvari! (Posl. E. Kristan: »Te matematičarje bi morali vzeti v ministristvo financ!«) (Dalje prih.)

niso gospodarski krogi in se gospoda ministra boje.

Nato je govoril Brandtner, ki je bil burno aklamiran, čeprav je povedal tudi ta le eno polovico dobre misli.

Mislím, da bi bilo treba za uradnike uvesti indeks, čeprav si ne prikrivam, da je to silno težko vprašanje in da bi pogrnalo državo, ako pojde valuta navzdol še hitreje na pot Avstrije in Rusije. Tudi mi si tega ne prikrivamo.

Zato svetujemo, naj uvede država takoj indeks tudi pri pobiranju davkov.

Naj odmeri zemljarino, pridobinski davek in za prvo silo, morda tudi neposredne davke, tako, da bo razmerje med ceno blaga in med davkom izražena v stalni procentni kvoti, odgovarjajoči kvoti iz mirovne dobe. Tako dela privatna obrt, tako delajo banke, zato njihovi dohodki ob devalvaciji avtomatično rastejo, zato je pri njih indeks brez nevarnosti. Omejite izdatke za vojsko! Dokler se tega ne izvede, ostanejo uradniki gladni hlapci in še s škorpionji jih bodo topli! Uradniki so predlagali sami par predlogov kot izhod iz situacije. Tudi njihovi referenti so se tozadevno lovili okrog malenkosti.

Eno veliko stvar je izrekel samo eden in s tem bomo mi končali. Samo 20% ljudi v državi je interesiranih na tem, da se naše vprašanje ne reši pravično, —

Da, tako je. Ostalih 80% se da voditi od teh na vrvi, in sicer zlasti zato, ker ste med njimi tudi vi, cvet inteligence!

Zato zaslužite, da vas gleda danes že vsak mesar čez ramo — češ, samo uradnik je naš hlapec!

Ali ste se vi kdaj zavedali, da so veliki boji in velike ideje nekaj splošno človeškega, n da je tu dolžnost zidati na moč svoje organizacije in iskati zvez z brati sotrpni vseh delavnih kategorij in vseh svetovnih strani?!

Vaš Brandtner vam je iz srca govoril. Ali pa ste čutili, kako je majhen on in vi z njim, ker hoče pripluti na samotno plavajoči deski v obljubljeno deželo?!

Vlator.

Politične vesti.

+ Ministrski svet zopet pobija draginjo. Najvažnejši ukrep je najbrž ta, da naši dijaki v tujini ne dobijo nič več podpor, ker se morajo zvišati draginjske doklade častnikom. S tem važnim ukrepom se je ministristvo zopet približalo delavstvu, ki si v svojem obupnem položaju tudi včasih kupuje korajže pri gostilničarjih, potrebni denar za to pa utrga pri knjigah in časopisih. V sokolskih krogih

vlada navdušenje, da je klic po daljši parlici tako hitro prodrl. Učiteljstvo pa trdi, da to ni uspeh vsesokolskega zleta, temveč učiteljskega kongresa. Počakajmo, kaj poreče zgodovina.

+ Na seji ministrskega sveta dne 6. t. m. se je odpravila uvozna carina na moko, mast, drva in sadje. Izvozna carina za žive in zaklane prašiče se bo urejevala po izvozni carini za mast. Izvoljen je bil tudi komite, ki mora izdelati načrt za prehrano pasivnim krajem in preskrbo

uradništva. V ta komite so bili izvoljeni ministri Žerjav, Marković in Vilović ter državni podtajnik Popović, od katerih si seveda mnogo obetamo.

+ **Gospodarstvo našega ministrstva** bo kmalu rešilo nas vseh skrbi. Ker vojska radi draginje ne more izhajati s tistimi borimi milijardkami, je sklenilo ministrstvo dati vojski živež z državnega posestva v Belju po znižanih cenah. Če hoče mati brez očetove vednosti dati svojemu pokvarjenemu sinu kak priboljšek, dela prav tako. Če ne sme iz desnega, da pa iz levega žepa.

+ **V proračunu sovjetske vlade v Rusiji** je postavljenih 400 milijonov zlatih rubljev za rdečo armado, to je 34% proračuna. Izgleda, da hočejo tam imeti še daljšo palico nego pri nas.

+ **Dr. Kukovec in »Slovenski Narod«** sta zdaj huda nasprotnika. Kdo ima prav, bomo povedali po volitvah.

+ **Prepoved izvoza živine.** Minister socialne politike je predložil finančnemu odboru predlog, da se v interesu državnih financ in konzumentov začasno prepove izvoz živine.

+ **Komunisti razdejali knjižnico.** List iz Pariza poročajo, da so francoski komunisti v Mühlhausnu uničili knjižnico strokovne zveze, pri čemer je izginilo mnogo knjig v vrednosti 40.000 mark.

+ **Za končni sporazum med Grško in Turčijo** zahtevajo Turki izpraznitev Male Azije, obnovo neodvisnosti Turčije v okviru narodnih mej in povrnitev Trakije južnovzhodno Marice vštevši Jedren.

+ **Zaroto proti rumunski dinastiji** so odkrili te dni. Zarotniki so madžarski častniki, ki so hoteli umoriti kraljevsko rodbino ob priliki kronanja rumunskega kralja 10. oktobra. Omenjeni madžarski častniki spadajo v slično morilsko organizacijo, kakor jih imajo že skoraj vse evropske države.

+ **Gospel Puceljevi** ni dal minister Pucelj sam, temveč njegovo ministrstvo dovoljenje za izvoz 20 tisoč svinj. O tem piše belgrajsko »Videlo«.

+ **Laž ima kratke noge.** Iz »Arbeiter Zeitunge« posnemamo kratko vestico, ki bo tudi med nami našla nekaj zanimanja. Vsakdo se spominja, kako je klerikalno časopisje ob priliki zadnjega orlovskega zleta v Brnu pisarilo o sijajnih prireditvah tega zleta in še sijajnejši udeležbi. Šlo je celo tako daleč, da je računalo udeležbo na 200.000 glav. Sicer bi niti ne bila nemogoča taka udeležba, ko vemo, s kakšnimi bogokletskimi pretvezami izvabljajo katoliški politikastrl pobožne množice na svoje politične prireditve. Sedaj pa je ugotovila brnska občina, da je bil plačan občinski davek na prireditve samo za 51.000 vstopnic! Avstrilski klerikalni lažnjivci so tudi govorili o udeležbi 200.000 ljudi. »Arbeiter Zeitung« pravi v svoji notici: Ali so krščanski socialci brnsko občinsko blagajno osleparili za davek od 150.000 vstopnic, ali pa so svojim bralcem prisleparili 150.000 udeležnikov več! Prvo je manj verjetno, čeprav bi tako sleparstvo ne bilo greh po katoliškem načelu: Namen posvečuje sredstva.

+ **Vstaja v Indiji** se je zopet oživila. Pred kratkim je prišlo do krvavih spopadov med muslimani in vladnimi četami. Angleška vlada je odposlala nove čete v Indijo, da »napravijo« mir, kljub temu, da ima dovolj izkušenj, da je vsako zatiranje z orožjem povzročilo še hujši odpor. Angleži, ki so med svetovno vojno in po nji toliko govorili o samoodločbi narodov, zatirajo vse narode, ki jih dosežejo. Nič

šudnega, njihovi kapitalisti hočejo celo svoj lastni narod zaslužniti, posebno sedaj pred volitvami se na vse mogoče načine trudijo, da bi razbili angleške strokovne organizacije. Toda to se jim ne bo posrečilo. Upamo, da bo zmaga delavske stranke pri prihodnjih volitvah popolna. Tudi indijski narod bi se otresel jarma tujih izkoriščevalcev, če bi bil dobro politično in strokovno organiziran. Z vstajami in krvavimi upori lahko doseže hitre uspehe, ki so pa prav neznatni, kajti vedno ga bodo v orožju in pobijanju bolj izurjeni Angleži zopet k tlom vrgli. Le v organizaciji je osvoboditev!

Dnevne vesti.

— **Ne potujte v Ameriko!** Ameriški poslanik v Belgradu je predlagal našemu notranjemu ministru, naj odreče vsako nadaljno izdajanje potnih listov za Ameriko, ker manjka tam dela in je vsled tega treba preprečiti vsako priseljevanje.

Kazni, ki ne drže. Raznim zagrebškim bankam so prišli na sled, da so nezakonitim potom špekulirale z devizami in valutami. Raditega je bila kaznovana Diskontna banka na 300.000, banka Glück na 300.000, Sever tudi na 300.000, Union in Merkur pa vsaka na 200.000 Din globe. Te kazni seveda nič ne pomenijo, ker so kaznovane banke s sleparijo »zaslužile« še vse drugačne vsote. Ne moremo verovati, da so jim bile kazni resno naložene, ker vemo, kako se je godilo prej ob podobnih prilikah. Finančno ministrstvo je v najslabšem slučaju inkasiralo tistih par stotisoč dinarjev, banke pa so veselo naprej špekulirale, da so oddale ob priliki zopet par procentov v državno blagajno od svojega umazanega dobička. Vse se nam zdi tako, da hočejo merodajni krogi špekulante od časa do časa samo opozoriti, v katerih zavodih se špekulacije vrše. Ker nemogoče je, da bi ne prišli nerednemu profitarškemu poslovanju precej prve dni na sled, če bi oblasti poslovanje denarnih velezavodov res strogo in z dobrim namenom nadzorovale.

Nam čisto nerazumljivo je, da se je zgodil na progi Bosanski Novi - Adrapovci naslednji slučaj: V nekem vagonu je peljal vojak bombo s seboj, ki je tekom vožnje eksplodirala in na razne načine ranila okrog dvajset oseb. Zanimivo bi bilo zvedeti, če je dotičnemu vojaku bombo izročila vojaška oblast in, če jo je, v kakšne svrhe.

Pokrajinski pokojninski sklad za Slovenijo, čigar upravo je poverila pokrajinska uprava vladnemu komisarju in mu dodelila sosvet 8 članov, posluje od 1. t. m. dalje v prostorih barake na Dunajski cesti, kjer je nastanjen tudi stanovanjski urad.

Ljubljana.

Občinske volitve v Ljubljani. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, je z razpisom z dne 26. avgusta 1922, št. 31.491 odredila, da se ima volitve občinskega odbora mestne občine ljubljanske in sicer 49 občinskih odbornikov in 49 namestnikov izvršiti v nedeljo, dne 3. decembra 1922. To se daje javno na znanje z dostavkom, da se bodo natančnejša določila o razdelitvi mesta na volilne okraje ter dodelitve posameznih okolišev na določena volišča razglasila pravočasno s posebnim razglasom. Istotako se pravočasno po razpoložitvi pravnoveljavnih volilnih imenikov za občinske volitve razglase določila glede vlaganja kandidatnih list. Po dolo-

čilih člena 12. zakona o volilnih imenikih z dne 30. maja 1922 se smejo popravki stalnega volilnega imenika za občinske volitve, ki je glasom tuuradnega razglasila z dne 19. avgusta 1922 ob običajnih uradnih urah, to je od 8. do 14. ure pri mestnem magistratu (v mestnem popisovalnem uradu) razgrujen vsakomur na vpogled, zahtevati le še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvi občinskega odbora. Glede na to določilo smejo se popravki volilnega imenika zahtevati le še do vštete črtrtika, dne 21. septembra 1922. Popravek volilnega imenika se zahteva neposredno pisмено ali ustno od mestnega magistrata ali pa od prvostopnega (deželnega) sodišča, toda od tega samo pisмено. Zahtevanim popravkom se morajo priložiti potrebni dokazi, za katere morejo služiti samo polnoveljavne listine.

Invalidi, vdove in sirote pridite vsi v nedeljo, dne 10. t. m. ob 10. dopoldne na javen protestni shod, ki ga sklicuje v dvorani Mestnega doma Centralni odbor Splošne organizacije vojnih invalidov v Ljubljani v smislu sklepa seje Središnjega odbora Ratnih Invalida v Beogradu s sledečim dnevnim redom: 1. Invalidski zakon. 2. Poročilo Srbov in Hrvatov. 3. Izplačilo zaostalih doplatkov. 4. Invalidni domovi in zdravilišča. 5. Slučajnosti tovarišev. Vso invalidom naklonjeno javnost vabimo, da nam z obilno udeležbo pripomore do naših pravic. — Centrala.

Gledališče 9. dežela (Hotel Tivoli) spored za dne 7. septembra: 1. Kaj si plešeš Katinka? 2. Berceuse, uspavanka iz opere Godarta. 3. Gospodična Li, kitajska ljubezen. 4. Salome, orientalska zgodba. 5. Tango smrti, dramski prizor z modernimi plesi. 6. Salonski zbor bratov zajcev — nova pesmica »Mamica kaj naj storimo?« 7. Je sais que vous êtes jolie ali mačji smeh in mišje solze. 8. Gora ni nora... 9. Danses modernes gg. Edite in Gaillard. 10. Ljubezen harlekinov. 11. Horovod nove pesmi in plesi. Začetek ob pol 9. zvečer. V slučaju slabega vremena se točke proizvajajo v dvorani Hotela Tivoli.

Izgubila je okrog pol 9. ure zvečer neka gospodična, uradnica pri policijskem ravnateljstvu, denarnico z vsoto preko 30.000 kron. in sicer od kavarne »Evropa« po Dalmatinovi ul., Kolodvorski ul., Sv. Petra c., čez Zmajev most v Streliško ulico. Najditelj se prosi, da odda denar na policijskem ravnateljstvu (Izvrševalni odsek).

Maribor.

Obiski, ki nimajo dosti smisla. Te dni nas je obiskal poveljnik celokupnega orožništva polkovnik Mirko Uzunović, ki je prišel inšpicirat orožniško garnizijo. Nemara bi bilo bolje, če bi šel gospod polkovnik pogledat, kako je kaj z orožništvom v Macedoniji in Črni gori, odkoder se širijo gorostasne stvari po celi državi, k nam pa naj bi enkrat prišel pogledat kak višji gospod, ki ima pri carini kaj besede. Notabene: Kakor je orožništvo v Macedoniji in Črni gori škandal za celo državo, tako je škandal za celo državo tukajšnja carinarnica. Temu primeru no bi morala visoka gospoda svoje obiske uravnati.

Smrt, ki je zbudila precej pozornosti. Na ljubljanskem velesemnju se je smrtno ponesrečil Mariborčan Jožef Fušek, zaradi svoje majhne postave in veselega značaja znan po vsem našem mestu. Vodstvo pokrajinske obrtne razstave ga je bilo poslalo v Ljubljano kot živo reklamo, pa se je precej prve dni pripetilo, da je pri delu spodrsnil in pri tem zadobil na

glavi take poškodbe, da je v par urah umrl. V Mariboru je bil znan tudi pod imenom »Bismark« in tako popularen, da so ga ovekovečili na gostilniški tabli dalmatinske kleti v Vetrinjski ulici.

Na protidraginjskem shodu tukajšnje socialistične krajevne politične organizacije v nedeljo je bilo preko 2000 ljudi prisotnih. Govorili so razni govorniki o draginji, o tem kako se socializem bori proti takšnim pojavom, in o načelih socialistične občinske politike.

Oblastna uprava v Mariboru bo namščena v poslopih v Krekovi ulici 8 in Gosposki ulici 40 in 50. Te zgradbe je kupil ministrski svet za 1½ milijona dinarjev.

Na deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje dne 11. in 12. t. m., vsakokrat od 7. do 13. ure. Učenci naj ne kupujejo nikakršnih knjig in drugih šolskih potrebščin, dokler ne dobe v šoli potrebnih navodil.

Dopisi.

Trbovlje. »Delavske Novice« z dne 31. avgusta t. l. so vse polne same zmage rudarjev. To zmago so seveda izvajali pod vodstvom neodvisnih posebno gospoda Štefanoviča. Delavci v drugih podjetjih bodo seveda mislili, da so uspehi tako veliki, kakor da bi živeli v raj brez vsakih skrbi za svoj obstoj. Če pa te uspehe bližje pogledamo, vidimo, da je vse pisanje v »Delavskih Novicah« sama demagogija, ker hočejo odvetniški kandidati še dalje zapeljivati rudarje in vso ostalo javnost. Nočejo na dan z resnico, ki je delavskemu gibanju prepotrebna. Pravijo, da smo dobili 55% povišanja na plačah in 60% na akordnem delu. Da se pa vsak sam lahko prepriča, da je to navadna laž, navajamo številke, iz katerih je razvidno, kaj smo zaslužili pred stavko in kaj zaslužimo danes po stavki:

kategorija	plača pred stavko	plača po stavki	plača se je zvišala potom stavke za
I.	72	92	20
II.	65	83	18
III.	57	70	13
IV.	48	57	9

Draginjske doklade ter nabavni prispevki ostanejo neizpremenjeni. Povišala se je torej samo gori omenjena temeljna plača. Sedaj, gospodje okrog »Delavskih Novic«, pokažite, kje ste našli 55% poviška. Mi rudarji znamo tudi toliko računati, da nas ne boste prevarili. Če pristajemo temeljni plači še 27 K dnevnih draginjske doklade in 6 K 66 v nabavnega prispevka, ki se ni nič povišal, je to na vse prejemke pred stavko samo 16% poviška. Morda smatrate za uspeh sedanje stavke tudi to, kar smo si že priborili takrat, ko še nismo poznali jugoslovanskega neodvisnega atašeja, ki je na Dunaju zdravil komuniste. Potem bi pa lahko računali s 500% ali še več. Rudarji najbolje vemo, kakšni so naši uspehi. Mi trpimo po vaši zaslugi potem, ko smo izgubili zaslužek 7 dni. Te izgube ne bomo pokrili s temi ogromnimi uspehi niti v treh mesecih ne. Mislimo, da za to, kar smo itak že imeli pred stavko, nam ni bilo treba stavkati, ker nam tega nikdo ni hotel odvzeti. Pri povišanju akorda nam govorite o 60%. Resnica pa je, da smo dosegli s stavko samo 30%, pa še to samo na papirju, ker se to skupno računa s prejšnjim povišanjem, tako da znaša povišanje akorda samo 21%. Sedaj res ne vemo, ali hočete zapeljivati nas ali javnost ali pa samega sebe za svojo domišljavost in za škodo rudarjev. V svojem poročilu pravite, da so bile organizacije prisiljene podpisati pogodbo. Ne poveste pa zakaj. Ali mislite, da smo že pozabili vašo izjavo pri obravnavi od 24. do 25. julija, priobčeno v »Delavskih Novicah« številka 30. t. l.? V točki 2. pravite: »Osvajamo posredovalni predlog vladne komisije, na katerega podlaga bi znašala povprečna življenjska potrebščina 31.456 K letno.« To bi se bilo tudi takrat lahko zgodilo brez vsake stavke, ker znaša indeks povprečnih življenjskih potrebščin, ki se je sestavil pri pogajanjih od 25.—26. avgusta sporazumno z zastopnikom vlade in Trboveljske družbe ter z glavnim zastopnikom delavstva g. Štefanovičem, v denarju izražen 32.042 K na leto. Razdeljen na 312 dnevnih znaša torej na dnevnic 103 K, to je 13 K poviška na dnevnic. Razumemo torej, zakaj da je hotel Štefanovič za vsako ceno razbiti pogajanja in zakaj je hotel povzročiti, da napravi vlada diktat. Tako bi se bil lažje opral pred delavstvom, ki mu je obetal 100% povišanja in še mnogo drugilvisoko donečih fraz. O katerih je moral že prei ve-

defi, da se brez trdne organizacije ne dajo doseči. Ali je to storil iz ljubezni do rudarjev ali do Trboveljske družbe, kateri je pustil pri pogajanjih vse veljati? Zastopniki posameznih organizacij so uvideli, da hoče g. Štefanovič na vsak način razbiti pogajanja ter povzročiti diktat vlade, ki bi bil za delavstvo in njegove organizacije usodepoin, ker so imeli zastopniki vlade dokaz v rokah, da so nam dali to, kar določa indeks. G. Štefanoviču pač ni za delavstvo, njemu gre le za njegove osebne ambicije. Ko so se torej zastopniki organizacij tega zavedli, so mu odvzeli mandat ter sklenili, da podpišejo sami to pogodbo. Nam so pa svetovali, da se povrnemo na delo. Vam rudarjem pa, ki še slepo verujete tem neodvisnim demagogom, svetujemo: Prepričajte se, kaj je resnica in kaj je laž, ker z lažjo se ne bomo osvobodili. Vemo da resnica boli, pa' brez nje ni zmage proletariata nad kapitalom.

V zmislu razpisa g. M. V. i M. B. Br. 2920 od 25. februarja 1922 in Br. 13.503 od 2. maja 1922 (Službeni voj. list 10 min. 25./22) so sledeče prošnje itd. koleka proste: 1. Prošnje vojakov (rekrutov) za oprostitev od služenja v kadru. 2. Prošnje za priznanje dijaškega roka. 3. Prošnje gojencev za sprejem v mornarico in broderske delavnice. 4. prošnje za dovoljenje ženitve aktivnih vojakov in onih, ki so na dopustu. 5. Prijave, da vsled bolezni ne more priti na vežbo in tozadevno potrdilo zdravnika. 6. Prijava, da ni mogel priti na pregled. 7. Prošnje dobrovoljcev, ki prosijo, da bi bili dodeljeni na službovanje k oni jedinici, v kateri želijo služiti. 8. Prošnje za izdajo vojniških isprav (knjižic) in overeni (potrdil) o odpuštu iz vojske. 9. Prošnje oficirjev v rezervi za dopust. 10. Prošnja, s katero se prosi za oprostitev sina iz kadrovske službe vsled očetove starosti ali nespособnosti. 11. Prošnje za podelitev poljedelskega dopusta. 12. Vse prošnje, zapisniki, isprave, reklamacije, dokazila, katera doprineše voj. obvezanec ob času rekrutovanja in tozadevne želje. Prošnje navedene pod točko 1., 2., 4., 7., 8., 9., 10. in 12. se mora upošiljati vedno le na komando ljubljanskega vojnega okroga, nikdar pa ne na višja mesta, ker ista vračajo vse take prošnje komandi voj. okruga in s tem ne doseže hitrejšega rešenja, pač pa se vsled tega rešitve le zavleče in otežuje poslovanje. Pod točko 5., 6. navedene prošnje je vlagati na dotične komande od katerih so bili prosilci pozvani, pod točko 3., na dotična mesta kamor je v konkurzi (razglasih) določeno, pod točko 11. navedene prošnje pa vedno na komandanta polka (iedilnice) pri katerem dotični služi. Na vsaki prošnji itd., navedeni v tej naredbi, naj se vpiše na gornjem robu »V smislu razpisa g. M. V. i M. B. Br. 2920 od 25. II. 1922 in B. Br. 13.503 od 21 VI. 1922 (Službeni voj. list 10. in 25. 22.) Koleka prosto«. V prošnji je navesti vedno točne podatke, kakor: ime in priimek, rojstni dan, mesec in leto, rojstni kraj, domovinsko pristoinost, bivališče odnosno kje in pri katerem polku (jedinici) služi.

Nova gospodarska taktika, ki je oživela do gotove meje privatno lastnino v Rusiji, piše Anise, korespondentka F. P. je obenem priključala nazaj v življenje problem zločinov, ki se nič ne razlikujejo od enakega problema v drugih državah. Edina razlika je, da se regularna policija v Moskvi peča samo z navadnimi zločinci, dočim policija v Ameriki lovi tudi komuniste in druge radikale. Sovjetska vlada ima za politične grešnike poseben policijski aparat. Prva štiri leta revolucije, dokler so bile privatne prodajalnice zaprte in ni bilo nikjer privatnega blaga v izločbah, dokler ni bilo bank in je papirnat denar izgubil malone vse vrednost, je bilo malo zločinov. Ropi so docela izginili. Poročila korespondentov, da je Moskva najvarnejše mesto na svetu, so bila popolnoma resnična. Čim je pa lansko poletje privatna lastnina dobila omejene pravice, so se takoj vrnilo tatvine, ropi, roparski umori in drugi zločini. Posledica tega je bila, da je moral po-

licijski aparat zopet nastopiti službo in sodišča so dobila polne roke dela. Nikolajev, šef moskovske tajne policije, je zadnje dni poročal o naporih za potlačanje zločinov. »Zločini pojemajo«, je dejal. »Cestni ropi so se zmanjšali za 90 odstotkov od 1. januarja, hišni vlomi pa za 70 odstotkov. Umori se na žalost še nadaljujejo po dva ali tri v tednu. Največ umorov je med sovjetskimi lastnini. Cestni ropi so padli, ki smo jih polovili 350 najpredržnejših roparjev in jih poslali v razne zapore na deželi. Vsak teh roparjev ima dva do deset zločinov na vesti. Ostrajev kazni, ki je bila uvedena proti zločincem te vrste — 50 je bilo usmrčenih — je oplašila druge, da so pobegnili iz Moskve. Mnogo jih je šlo na jug, drugi so pa mahnilli v Nižni Novgorod, kjer je zdaj veliki semenj v teku. Nekaj nevarnih zločincev je, žalibog, pobegnulo iz ječe, pa ne samo enkrat, ampak večkrat zaporedoma.«

Po svetu.

— Statistika »Dreit d'Auteur« v Bernu v Švici podaja zanimive vesti o ruski produkciji knjig v letu 1920. V sovjetski Rusiji so bile zaloge starih založnih tvrdk takrat že davno izčrpane. Novih tvrdk takrat je bilo izvažanje knjig ve izdaje so zelo redke in izvažanje knjig je enako ničli. Pač pa so si ruski emigranti v različnih krajih izven domovine ustanovili lastne založne tvrdke, začeli izdajati časnike in časopise, in različni založniki v Berlinu, Parizu, Carigradu, Pragi, Stockholmu in Sofiji so tiskali klasična dela ruske literature, praktične knjige, šolske knjige, mladinske spise itd. Sedanje glavno središče ruske literarne produkcije je Berlin. Sistematični pregled ruskih knjig, ki so izšle leta 1920. in 1921., navaja sledeče številke novih izdaj: v leposlovju in mladinski literaturi 396, v politiki, narodnem gospodarstvu in zgodovini 123, v eksaktnih znanostih in medicini 61, istotako v pedagogičnih in šolskih knjigah, literarna zgodovina, kritika, filozofija in vera so zastopane z 759, tehnika in poljedelstvo s 13 naslovi. Celotno 742 novih izdaj.

+ Italija bo še tekom tega tedna izplačala Avstriji prvi del posojila 30 milijonov lir. Ostalih 40 milijonov bo izplačala v najkrajšem času.

— Kulturno življenje v Rusiji je kljub velikemu pomanjkanju izredno živahno. »Centro-arhiv« izdaja nova, doslej neobjavljena dela Dostojevskega: »Izpoved Stavrogina« in »Življenje velikega grešnika«. Cena zadnje knjige znaša približno 300.000 rubljev. — V Petrogradu je začela izhajati »Nova Evropa« in revija petrogradskega filozofskega društva »Misel«. — V Moskvi je ustanovljeno društvo za poučevanje spisov mistika-filozofa Rozanova. — Tamkaj se izdaja tudi zbirka »Ruskih mislecev«. — Moskovski »Tiskovni dom« je imel v dveh letih svojega obstanka 80 literarnih večerov, 60 političnih referatov in disputov, 34 gledaliških diskusij, 40 predstav, 20 muzikalnih večerov in 26 naučnih referatov.

— Statistični urad v Washingtonu poroča, da je med ameriškimi otroci od 10. do 15. leta 1,060.858 delavcev, ki si služijo vsakdanji kruh s kakoršnimkoli opravljanjem dela. Med tisoč otroci je 113 dečkov, ki opravljajo delo, deklic pa 5.6 odstotkov. Poročilo označuje, da je od leta 1910. ponehalo zaposljevanje otrok, in sicer se je v poljedelstvu znižalo na 54.8, rudnikih 60.2 in mehanični industriji 29 odstotkov. Pri drugih industrijih pa se je zaposljevanje otrok povečalo za 12.9 odstotkov.

Tiskarska stavka v Avstriji se nadaljuje. Do nedelje ni upati na sporazum. Brezposelnost v Trstu je povzročila dne 4. t. m. da je prišlo do demonstracije.

Demonstrirale so večinoma ženske, ki so napadle nekaj pekarn in mesnic. Mesto kruha — je več oseb zaprtih.

+ Iz Marijinih Lazin poročajo, da sta se kralj Aleksander in njegova žena v soboto odpeljala v Pariz, ker sta tamkaj zbujała toliko pozornosti, da je jima postalo že neprijetno.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 75 Din, 1 lira 3.47 Din, 100 avstrijskih kron pa 12 var. V Curihu velja 100 naših kron 1.45 švicarskih frankov.

= Žitni trg 5. t. m. v Novem Sadu: pšenica baška 450 Din, ječmen baški 390

Din, oves 325 Din, koruza 370 Din, moka (št. 0) 650 Din za 100 kg.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Dva krojaška pomočnika,
prvovrstna delavca za veliko delo se sprejmeta pri tvrdki
Drago Schwab, Ljubljana, Dorničev trg 3.

! Kar je res, je res !

Testenine

„PEKATETE“

so tako okusne in tečne, da so splošno hvaljene. Zahtevajte jih pri trgovcih!

Gričar & Mejač

Ljubljana
poleg glavne pošte

Zaloga obleke

za gospode, gospe, dečke

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

The „OLIVER“
najboljši in najcenejši
pisalni stroj.

Zastopstvo in zaloga: **IVAN GAJŠEK,**
papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

S L O G R A D
SLOVENSKA
GRADBENA IN INDUSTRIJSKA D. D.

Brzejavl: Siograd. **V LJUBLJANI** Telefon int.: 180.

Tehnična pisarna v tovarni Keršič, Spodnja Šiška,
Frankopanska cesta: 151.

Tekoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.

Izvršuje:

stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta:

železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa:

Patent inž. dr. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z lito-železnimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“ mostovih in podobno).

Izdeluje:

vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov.

Gradbena vodstva: Kranj, Tržič, Logatec.

Najzanimivejše Ljubljanskega velesejma

bode brez dvoma

oddelek št. F 123-124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preiskusila,

razstavi svetovna tvrdka

INGER ŠIVALNI-STROJI

Bourne & Co.

v svojih paviljonih na ogled. Najmodern. šivalne stroje bo

gonila električna sila

kar prihrani čas in denar.

To ni življensko vprašanje samo tvornice marveč velja danes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesl več koristi in zabave kot vse senzacionalne kino-predstave!

Čitajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.

Cena 1 din.

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Na paviljon F, št. 152

se opozarja slavno občinstvo. Razstavljeni so razni novi modeli, otroški vozički, dvokolesa, motorji, šivalni stroji, vsakovrstni deli in pneumatika. Cene nizke. Ce- „TRIBUNA“ tovarna za niki franko. „TRIBUNA“ dvokolesa in otroške vozičke, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4, Zvonarska ulica št. 1.

Išče se

pečarski pomočnik

popolnoma samostojen delavec, ki bi prevzel vodstvo, eventualno tudi kot kompanjon, starejši človek popolnoma siguren v vsakem delu, soliden in natančen. Denar postrežna stvar. Oferite pod „prihodnost“ na npravo „Napreja“.

SVILA

modni nakit, vse potreb-
šine za šivilje in krojače

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Ure budilke, ni-
halke, verižice,
zlatino, srebrnino, očale
in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,

Celje, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna.

Zlomljeno zlato in srebro pla-
čujem po najvišji ceni.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 10.

Telefon Interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850

se priporoča za zgradbe

vseh vrst ter izvršuje

načrte in proračune.

Manufaktura na debelo

M. HRIBERNIK, Ljubljana, Sodna ul. 6.

Velika zaloga in izbira.

PAVILJON H št. 329.

Slavenska banka d. d.

preje „Jugoslovanska Union - banka“

podružnica v Ljubljani, Zagreb, Beograd,

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona,

Kranj, Maribor, Monšotor (Baranja), Murska Sobota, Osijek,

Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja

Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos-Ayres (Argentina).

Afiliacije:

Budapest: Balkan bank r. t.

Split: Jugoslavenska industrijska banka.

Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

== Delniška glavnica in rezerva ==

ca. K 200,000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Uvoz in prodaja raznovrstnega ino-
zemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg.

Posebni oddelek za pletenine, triko-
- - - - - tažo in perilo. - - - - -

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva
v veliki izbiri, dalje različno platno in jute
za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoča tvrdka:
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

„Pošljite naročnino!“

Velike fotografije!

Izvršuje najfinije po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Ceje, Zraven hotela Union.

povečane po vsaki
sliki, družtvene
skupine, legitima-
cije za železnice

I. C. MAYER
LJUBLJANA
USTANOVLJ. 1834.

MANUFAKTURA

EN GROS

EN DETAIL

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379. mestni tesarski mojster Telefon št. 379.
Ljubljana, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe,
ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike;
stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande,
lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

The Rex Co.
LJUBLJANA

Gradišče št. 10. Telefon št. 268.
Paviljon K, prostor št. 485.

OPALOGRAPH

najboljši razmnoževalni aparati

UNDERWOOD

najboljši amerik. pisalni stroj

NOVOST:

Potovalni **UNDERWOOD**

samo 3 kg težak
in pis. pohištvo

POTNIKI V AMERIKO!
UNITED-AMERIKAN-LINES-INC.

prevažata potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:
HAMBURGA SOUTHAMPTONA CHERBOURGA v NEW-YORK.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja:
SIMON KMETEC, zastopnik za Slovenijo,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

➔ **V Paradižu** ➔

sta bila brez obleke

ADAM in EVA

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne
obleke za gospode, dame
in otroke v trgovini

O. Bernatovič,

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

8
Pristou & Bricelj
 prvi in najstarejši specialni
 artistični atelije
 za črkoslikarstvo
 na steklo, kovine, les, zid,
 platno itd.
 —————
Ljubljana
 „Hotel pri Maliču“.

Citajte naš tisk!

Dnevnik „NAPREJ“ stane mesečno	Din 12.—
Težnik „LJUDSKI GLAS“ stane mesečno	3.—
Mesečnik „NASI ZAPISKI“ stane letno	25.—
Oskar Wilde: „PRAVLJICE“, elegantno vezane	12-50
Karol Marks in Friderik Engels: „KOMUNISTIČNI MANIFEST“	1.—
Bauer - Uratnik: „POT K SOCIALIZMU“	1.—
SOCIALIZEM IN VERA“ broširana	7.—
Jepo in trdno vezana	9.—
F. Engels - Žagar: „RAZVOJ SOCIALIZMA“ od utopije do znanosti, stane	5.—

Naroča se v Ljubljani, pošl. predal števil. 168.

Osebna naročila v Ljubljani,
 Frančiškanska ulica 6/I.
 (Učiteljska tiskarna.)

„VOLKSSTIMME“ izhaja 2 krat tedensko, stane mesečno 2-50
 Naroča se v Mariboru
 Ruška cesta 5.
 „DELAVEC“ glasilo Strokov. kom. za Slovenijo, Ljubljana.
 Družinski list „KRES“ izhaja mesečno in stane letno 40.—
 Naroča se v Ljubljani,
 Židovska ulica 1.

Razširjajte naše časopise in knjige! — V izobrazbi in zavednosti je naša moč!

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali američanskih oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuval in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz materiala doposlanskega mi od naročnika, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za

tovarne obuval.

Nakup, reparatura in prodaja čevljarjskih strojev.

Zahtevajte prospekte od
Ralph F. Richter,
 Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehanične izdelave obuval. Zahtevajte prošpekt.

Nikak strap! Nikaka kemična kislina!
 kislina!

Garantirano pristni
 na namizni kis na drobno
 prodaja najmodernejša avtomatična kisova tovarna

FELIKS SCHMIDL,
 Maribor, Koroška cesta 18.

Vsaka lišnja gospodinja, ki skrbi za zdravje svoje družine, zahtevaj povsod samo pristni SCHMIDL-KIS.

Weissbacher, lesnoindustrijska družba

Z O. Z.

Dunajska cesta 66. **Ljubljana.**

Telefon 114.

- I. obrat:** Parna žaga. Tesarstvo. zpeljava in naprava strešnih stolov za visoke stavbe in zvonike, stropov, slepih in ladijskih tal, verand, paviljonov, vrtnih ograj, kegljišč, ledenic, mostov, pilotaže. - - -
- II. obrat:** Strojno mizarstvo. Stavbeno mizarstvo: okna, vrata, portali, stopnjice, steklene stene. - - -
- III. obrat:** Tovarna lesenih zaluzij in rolo za okna po lastnem preizkušenem sistemu. - - -

Te znamke čevlji so najboljši! Zahtevajte povsod.

PETER KOZINA & KO.
 TVORNICE ČEVLJEV v TRŽIČU, SLOVENIJA
 CENTRALA v LJUBLJANI, BREG št. 20

ZAGREB Filialke: **BEOGRAD**
 Matičeva ul. 13. Balkanska 13.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
 prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
 za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja
 in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
 vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:
 Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.